

Ìwé Dániẹ̀lì — Nọ̀mbà Méje

Àwọn Ọ̀ba Méje

Jeff Pippenger

2023-12-02

Ààrá méje náà ẹ̀fihàn ìtàn ọ̀dún 1798 tí tí dé October 22, 1844. Ìtàn náà ni a fi ojú ìran ẹ̀ ẹ̀pẹ̀rẹ̀ rẹ̀ nípasẹ̀ àwọn ọ̀ba méje ikẹyin ti ijọba Júdá, láti ọ̀wọ̀ Manase ní ọ̀dún 677 BC tí tí dé Sedekiah ní ọ̀dún 586 BC.

Nínú àwọn ilà àtúnse mímọ̀, àfihàn kan nínú ifúnnílára angẹ̀lì àkókó ni àmì kan tí n tọ̀ka sí ohun kan tí ó jẹ̀ ti àgbáyé. Ní August 11, 1840, a fi agbára fún ihinrere angẹ̀lì àkókó, lẹyin náà ni a sì gbé ihinrere náà lọ sí gbogbo ibùdó isẹ̀-iránṣẹ̀ ní ayé.

“Ìṣisẹ̀ adẹwọn Adventi ti ọ̀dún 1840–44 jẹ̀ ifihàn ológo ti agbára Ọ̀lọrun; a sì gbé iránṣẹ̀ ángẹ̀lì àkókó lọ sí gbogbo ibùdó isẹ̀-iránṣẹ̀ míṣònnàrì ní ayé.” The Great Controversy, 611.

Ní ti àsoṭẹ̀lẹ̀, ní àkókò yẹn, ángẹ̀lì Ifihàn orí kẹwáà sọkalẹ̀, ó sì gbé ẹ̀sẹ̀ kan lé ilẹ̀, ẹ̀kejì sì lé òkun. Sister White fi èyí hàn gẹgẹ̀ bí àmì itànkálẹ̀ iránṣẹ̀ náà káàkiri ayé.

“Ipo angẹ̀lì náà, pẹ̀lú ẹ̀sẹ̀ kan lórí òkun, àti ẹ̀lẹ̀kejì lórí ilẹ̀, n fi iwọn gbòòrò ikéde isẹ̀ náà hàn. Yòò kojá lórí omi gbígbòòrò, a ó sì kéde rẹ̀ ní àwọn orílẹ̀-èdè mìíràn, àní dé gbogbo ayé.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Ìkéde Kúrúsi ti àṣẹ̀ àkókó jẹ̀ àṣẹ̀ kan fún gbogbo ayé.

Ní ọ̀dún kin-in-ní Kírúsi ọ̀ba Périsià, kí ọ̀rọ̀ Olúwa tí ó ti ẹnu Jérímáyà jáde lè ẹ̀, Olúwa ru ẹ̀mí Kírúsi ọ̀ba Périsià sọkè, tí ó fi kéde káàkiri gbogbo ijọba rẹ̀, tí ó sì tún kọ ọ̀ sílẹ̀, pé, Báyi ni Kírúsi ọ̀ba Périsià wí, Olúwa Ọ̀lọrun ọ̀run ti fi gbogbo àwọn ijọba ayé fún mi; ó sì ti pàṣẹ̀ fún mi láti kọ̀ ilẹ̀ kan fún un ní Jérúsálẹ̀mù, tí ó wà ní Júdá. Ta ni ó wà láàárín yín nínú gbogbo àwọn èniyàn rẹ̀? Kí Ọ̀lọrun rẹ̀ wà pẹ̀lú rẹ̀, kí ó sì gòkè lọ sí Jérúsálẹ̀mù, tí ó wà ní Júdá, kí ó sì kọ̀ ilẹ̀ Olúwa Ọ̀lọrun Ísireli, (Ọ̀un ni Ọ̀lọrun,) tí ó wà ní Jérúsálẹ̀mù. Ẹ̀nikẹ̀ni tí ó bá sì ẹ̀kù ní ibi kan tí ó n gbé gẹgẹ̀ bí àlejò, kí àwọn èniyàn ibi rẹ̀ ràn án lówọ̀ pẹ̀lú fàdákà, àti pẹ̀lú wúra, àti pẹ̀lú ohun iní, àti pẹ̀lú ẹ̀ran-ọ̀sìn, yàtò sí ọ̀rẹ̀ àtinúwá fún ilẹ̀ Ọ̀lọrun tí ó wà ní Jérúsálẹ̀mù. Nígba náà ni àwọn olórí ilẹ̀ àwọn baba Júdá àti Benjamini, àti àwọn àlùfáà, àti àwọn omọ̀ Léfi, àti gbogbo àwọn ẹ̀ni tí Ọ̀lọrun ti ru ẹ̀mí wọn sọkè, dide láti gòkè lọ kọ̀ ilẹ̀ Olúwa tí ó wà ní Jérúsálẹ̀mù. Esra 1:1–4.

Gẹgẹ̀ bí a ẹ̀ mú ángẹ̀lì kiini lọ sí gbogbo ibùdó isẹ̀-iránṣẹ̀ ní ayé lórí August 11, 1840, bẹ̀ẹ̀ ni Kírúsi fi ara rẹ̀ hàn gẹgẹ̀ bí ọ̀ba “gbogbo àwọn ijọba ayé,” bí ó ti n kéde àṣẹ̀ kiini. Ìsàlẹ̀kalẹ̀ ángẹ̀lì Ifihàn mẹwáà, ángẹ̀lì náà tí Sister White dá mọ̀ gẹgẹ̀ bí “ẹ̀ni náà kì í ẹ̀ aláṣẹ̀ mìrán ju Jésù Kristi lọ,” ní àwọn àbùdá àsoṭẹ̀lẹ̀ kan náà gẹgẹ̀ bí ángẹ̀lì alágbára Ifihàn mètàdínlógún. Sister White fi hàn pé ẹ̀te ángẹ̀lì kiini jẹ̀ ohun kan náà pẹ̀lú ẹ̀te ángẹ̀lì Ifihàn mètàdínlógún.

“Jesu rán ángẹ̀lì alágbára kan lóṣẹ̀ kí ó sọkalẹ̀ wá kilò fún àwọn olùgbé ayé pé kí wọn múra sílẹ̀ de ifarahàn kejì Rẹ̀. Bí ángẹ̀lì náà ẹ̀ kúrò ní iwájú Jesu ní ọ̀run, imọ̀lẹ̀ kan tí ó tòn gidigidi tí ó

sì kún fún ògo n lẹ níwájú rẹ. A sọ fún mi pé işe-iránşé rẹ ni láti fi ògo rẹ tan ayé náà mólẹ, kí ó sì kilò fún èniyàn nípa ibínú Olórún tí n bọ.” Early Writings, 245.

Ìfúnnílára ángẹlì àkókó jẹ ààmì kan tí n tẹnumọ èròjà àgbáyé. Ifiranşé àkókó ní àkókò Kristi ni a fún ní agbára ní igbà ìribomi Kristi. Ìwé Mímó fi hàn pé gbogbo Israẹli jáde lọ sí aginjù láti gbó ifiranşé Johanu.

Nígbà náà ni Jerusalemu, àti gbogbo Judea, àti gbogbo agbègbè tó yí Jodani ká, jáde lọ sódò rẹ; a sì n ẹ ìribomi fún wọn ní Jodani, wọn jéwọ ẹşẹ wọn. Matteu 3:5, 6.

A darí işe-iránşé Kristi sí Israẹli igbàani, àti ní itumọ àşotélẹ yẹn, gbogbo ayé ni a fà sí Jodani, ibi ìribomi Kristi. Şùgbón ààtò ìribomi náà, àti ohun tí ó şapeşere nígbà tí a ẹ ìribomi Kristi, ni a tọ sí gbogbo ayé.

Orúko Jehoiakimu túmọ sí “Olórún yóò dide,” àti nígbà ìribomi Kristi, bí Jòhánù ẹ mú Kristi gòkè jáde nínú omi, àmì “dídidẹ sókè” jáde láti inú ibojì omi di apá kan nínú ifúnnílágbára náà. Nínú ẹşẹ mērin àkókó ti Esra tí a ti tọka sí tẹlẹ, ẹşẹ karùn-ún fi idáhùn àwọn tí ó gbó àşẹ náà hàn pẹlú àwọn ọrọ wònyí pé, “Nígbà náà ni àwọn olórí àwọn baba Juda àti Benjamini dide, àti àwọn àlúfàà, àti àwọn omọ Lefi, pẹlú gbogbo àwọn ẹni tí Olórún ti gbé ẹmí wọn dide, láti gòkè lọ kọ ilé Olúwa tí ó wà ní Jerusalemu.” Nígbà tí a bá fún iránşé àkókó ní agbára, idide kan máa n wáyé, gégé bí orúko Jehoiakimu ẹ şapeşere rẹ.

Ní ojọ kọkànlá oşu Kẹşán, ọdún 2001, a fún ifeşemulẹ fún ihin-àgé àkókó ti işişẹ agbára angeli kẹta, gégé bí a ti şapeşere rẹ nípa ifeşemulẹ tí a fún ihin-àgé àkókó ti işişẹ agbára angeli àkókó. Sister White sọrọ lórí iparun Ilé-İşọ Méjì ní ojọ náà.

“Njẹ nísinsin yi ni ọrọ náà dé tí mo ti kéde pé a ọò fi igbì omi nílá gbá New York kúrò? Èyí ni ẹmi kò tì sọ rí. Mo ti sọ pé, bí mo ẹ n wo àwọn ilé nílánlá tí wọn n kọ síbẹ, ipele lé ipele, ‘Irú işẹlẹ ẹlẹrùjẹjẹ wo ni yóò şelẹ nígbà tí Olúwa yóò dide láti mì ayé gidigidi! Nígbà náà ni ọrọ Ìfihàn 18:1–3 yóò ẹ.’ Gbogbo orí kejídínlógún iwé Ìfihàn jẹ ikilò nípa ohun tí n bọ wá sórí ayé. Şùgbón ẹmi kò ní imólẹ kankan ní pátó ní ti ohun tí n bọ wá sórí New York, bí kò ẹ pé mo mọ pé lójọ kan àwọn ilé nílánlá tí ó wà níbẹ ni a ọò wó lulẹ nípa yíyí àti yíyí padà agbára Olórún. Láti inú imólẹ tí a fi fún mi, mo mọ pé iparun wà ní ayé. Ọrọ kan láti ọdò Olúwa, ikan kan agbára rẹ alágbára, àwọn ilé nílánlá wònyí yóò sì şubú. Irú işẹlẹ ni yóò şelẹ tí ẹrù rẹ a kò lẹ fojú inú wò.” Review and Herald, July 5, 1906.

Ní igbà tí a fún iránşé àkókó ní agbára nínú itàn egbèrún mērinlélógóji [144,000], Olúwa “dide” láti “mì ayé gidigidi.” Orúko Jehoiakim jẹ àmì àpeşere fifún iránşé àkókó ní agbára. Ní August 11, 1840, Olúwa dide kúrò lórí itẹ rẹ, ó sì sọkalẹ wá sí ayé, ó sì dúró lórí ilẹ àti lórí òkun. Ní ipàşẹ àkókó ti Cyrus, àwọn olóótító dide. Jehoiakim jẹ àmì àpeşere kí í ẹ ti dídé angeli àkókó nikan, şùgbón ó tún şojú fifún angeli àkókó ní agbára.

Jehoiakimu dúró fún ẹni àkókó nínú àwọn ọba méta ikeyin, şùgbón ó tún dúró fún ọba karùn-ún nínú ọba méje tí wọn şáájú iparun Jerusalemu. Àwọn orúko àwọn ọba méje wònyí kún fún itumọ púpọ. Àwọn ọba méje wònyí ni Manase, Amoni, Josiah, Jehoahasi, Jehoiakimu, Jehoiakini àti Sedekiah.

Nínú itàn àwọn Millerite, Manase dúró fún àkókò òpin, ní ọdún 1798. Manase tùmò sí “fifà kí a gbàgbé”, ó sì jẹ ní ọdún 1798 ni a gbàgbé aláṣewó Tire fún ọdún méjeleláádòrin. Manase jẹ ọkan lára àwọn ọba búburú jùlọ, ó sì ní àwọn àbùdá àṣotẹlẹ tí ó yẹ kí a kà sí.

Àwọn ọba méje ikeyin Júdá sojú itàn àwọn àrà méje láti ọdún 1798 títi dé October 22, 1844. Manasseh ni ọba àkókó nínú àwọn ọba méje náà, àti gégé bí ọba àkókó nínú méje, ó jẹ àpẹẹre Zedekiah, ọba ikeyin nínú àwọn ọba méje náà. Jésù máa n fi ọpin hàn nípasè ibèrè. Zedekiah, ọba ikeyin nínú àwọn méje náà, ni a kó lọ sí erú igbèkùn Bábílóni. Ọba àkókó nínú àwọn ọba méje ikeyin náà pèlú ni a kó lọ sí igbèkùn Bábílóni, ní fifi hàn ṣáájú bí a ṣe máa kó ọba ikeyin lọ sí igbèkùn Bábílóni.

OLÚWA sì bá Manàsè sòrò, àti àwọn èniyàn rẹ pèlú; sùgbón wọn kò fetí sí i. Nítórí náà OLÚWA mú kí àwọn olórí omo-ogun ọba Ásírià wá sórí wọn, wọn sì mú Manàsè láààrin ègún, wọn fi èwọn dè é, wọn sì kó o lọ sí Bábílóni. Nígbà tí ó wà nínú ipónjù, ó bẹ OLÚWA Ọlórún rẹ, ó sì rẹ ara rẹ sílẹ gidigidi níwájú Ọlórún àwọn baba rẹ, Ó sì gbàdúrà sí i; Ọlórún sì jẹ kí a tọrọ àánú lódò rẹ, ó sì gbọ èbè rẹ, ó sì mú un padà wá sí Jérúsálẹmù sínú ijọba rẹ. Nígbà náà ni Manàsè mò pé OLÚWA, òun ni Ọlórún. 2 Kronika 33:10–13.

Írírí Mánàsè tí ó fi mò pé Olúwa ni Ọlórún, ni a mú ṣe nípa yíyọ ó kúrò nínú ijọba rẹ, lẹyìn náà a sì tún da a padà sí ijọba rẹ. Nebukadnessari, gégé bí ó ti rí pèlú Mánàsè, wá mọ Olúwa nígbà tí a yọ ó kúrò nínú ijọba rẹ, lẹyìn náà a sì tún da a padà.

Ní ọpin àwọn ojọ náà, èmi Nebukadinésàri gbé ojú mi sókè sí ọrun, imọlára mi sì padà sódò mi; mo sì búkún fún Èni Tó Ga Jùlọ, mo yin, mo sì bu olá fún un tí n bẹ láàyè títi láé, èni tí ijọba rẹ jẹ ijọba àinípèkun, tí ijọba rẹ sì n bẹ láti iran dé iran: Gbogbo àwọn olùgbé ayé sì ni a kà sí asán; ó sì n ṣe gégé bí ifẹ rẹ nínú ogun ọrun, àti láàrin àwọn olùgbé ayé: kò sì sí èni tí ó lè dá ọwọ rẹ dúró, tàbí sọ fún un pé, Kí ni iwọ n ṣe? Ní àkókò kan náà, imòye mi padà sódò mi; àti fún ọgo ijọba mi, olá mi àti imólẹ mi padà sódò mi; àwọn agbani-nímòrán mi àti àwọn olórí mi sì tò mí wá; a sì fi mí múlẹ nínú ijọba mi, a sì fi olá ọba tí ó tayọ sí i kún fún mi. Nísinsin yí, èmi Nebukadinésàri yin, mo gbéga, mo sì bu olá fún Ọba ọrun, èni tí gbogbo iṣẹ rẹ jẹ òtító, tí ọnà rẹ sì jẹ idájọ: àwọn tí n rìn nínú igbéraga ni ó lè rẹ sílẹ. Danieli 4:34–37.

Írírí Manase ni a mú ṣe lórí Nebukadnessari. Manase dúró fún “àkókò òpin” nínú itàn àwọn ọba Judea méta tó gbèyìn, àti ibèrè imúṣe àṣotẹlẹ ọdún áádòrin igbèkùn. Nebukadnessari dúró fún “àkókò òpin” nínú itàn àwọn àṣe méta, gégé bí ọdún 1798 ti jẹ “àkókò òpin” nínú itàn àwọn àrà méje. Nínú àwọn eṣe tí a ṣeṣe tọka sí, ọye Nebukadnessari padà wá sí ọdò rẹ ní “òpin àwọn ojọ.” “Òpin àwọn ojọ” ni a tún tọka sí nínú orí kejilá iwé Danieli.

Sùgbón iwọ, máa lọ ní ọnà rẹ títi dé ọpin: nítórí iwọ yòò sinmi, iwọ yòò sì didè ní ipò tí a pín fún ọ ní ọpin àwọn ojọ. Danieli 12:13.

“Ìparí àwọn ojọ” nínú Dániẹli orí kejilá ni “àkókò iparí,” nítórí a sọ fún Dániẹli pé kí ó máa lọ “títí di iparí.” Ní àkókò náà Dániẹli yòò “dúró nínú ipin rẹ.” “Dúró nínú ipin rẹ” tùmò sí pé kí ó mú ètè rẹ ṣe, èyí tí Dániẹli ṣe nígbà tí a sí ididi iwé rẹ ní iparí àwọn ojọ, èyí tí i ṣe “àkókò iparí.” Ní àkókò náà yòò sí wà “ibísí imọ” tí àwọn ọlógbón yòò lóye. Ní iparí àwọn ojọ Nebukadinésàri, “ọye” rẹ padà sódò rẹ.

“Nígbà tí Olórún bá fi işé àkànşè kan lé èniyàn lówò láti şe, ó yẹ kí ó dúró nínú ipò àti àyè tirẹ gégé bí Dániẹli ti şe, ní imúrasílẹ̀ láti dáhùn ipè Olórún, ní imúrasílẹ̀ láti mú ète Rẹ şe.”
Manuscript Releases, idìpò 6, 108.

Mánásè dúró fún “àkókò òpin” nínú itàn àwọn ọba mẹta ikeyin Júda, Nebukadinésàri sì dúró fún “àkókò òpin” nínú àwọn àşẹ mẹta nàà. Ọmọ rẹ Ámóni ni ó tẹ lé Mánásè.

Amon tùmò sí “ikẹkọ̀” ó sì sojú àkókò nàà nígbà tí “ibísí imò” wà, èyí tí yòò kọ àwọn “ọlọgbòn” nínú ihìn-işé tí a ti tú èdidì rẹ sílẹ̀. Lẹyin nàà ni Josiah tẹ lé Amon, ẹnì kan soşo lára àwọn ọba méje nàà tí ó ní itàn àşọtẹlẹ̀ tó dára diẹ̀, bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé ó díjù.

Josiah tùmò sí “ipilẹ̀ Olórún,” ó sì n şàpepepe imúlẹ̀ àwọn ọtító tí a ti sí sílẹ̀ ní “àkókò òpin”. Ibísí imò tí Amon şàpepepe ni William Miller kọ ọ, nípasẹ̀ itòşonà Gabriel àti àwọn àngẹli mímọ̀ miiran. Orúko Josiah n şàpepepe işe Miller, nítorí òun ni ó fi àwọn ipilẹ̀ işipopada nàà lélé. Ọpọ̀lopọ̀ nńkan miiran şì wà láti fi dá Josiah mọ̀, şugbòn a ó lọ sí ọmọ rẹ̀, Jehoahaz.

Jehoahasi jẹ̀ ẹnì ọdún metàlélógún nígbà tí ó bẹ̀rẹ̀ sí í joba; ó sì joba oşu mẹta ní Jerusalemu. Orúko iyá rẹ̀ sì ni Hamutali, ọmọbinrin Jeremiah ti Libna. Ó sì şe ohun tí ó burú lójú Olúwa, gégé bí gbogbo ohun tí àwọn baba rẹ̀ ti şe. Farao-Neko sì fi ẹwòn dè é ní Ribla ní ilẹ̀ Hamati, kí ó má bàa joba ní Jerusalemu; ó sì fi owó orí lé ilẹ̀ nàà, tálẹ̀nti fádákà ọgórún-ún kan, àti tálẹ̀nti wúra kan. Farao-Neko sì fi Eliakimu ọmọ Josiah şe ọba ní ipò Josiah baba rẹ̀, ó sì yí orúko rẹ̀ padà sí Jehoiakimu, ó sì mú Jehoahasi lọ: ó sì dé Ejibiti, ó sì kú níbẹ̀. 2 Kings 23:31–34.

Jehoahasi tùmò sí “Jehófà ti mú,” a sì mú un nípasẹ̀ Fáraòníkò. Jehoahasi, ọmọ Josiah, ni Fáraòníkò mú, ó sì fi arákúnrin rẹ̀ Eliakimu rọ̀pò, èyí tí ó tùmò sí “Olórún igbéga.” Lẹyin nàà Fáraòníkò yí orúko Eliakimu padà sí Jehoiakimu, èyí tí ó tùmò sí “Olórún yòò dide.” Iyípadà orúko jẹ̀ àmì ibàşepọ̀ májẹmú, àti nígbà ifúnni ní agbára sí iránşé àkókò, Olórún n wọ inú májẹmú pẹ̀lú àwọn èniyàn kan, bí Ó ti n kojá lọ ní àkókò kan nàà lójú àwọn èniyàn májẹmú àtijọ̀.

Ní ọjọ̀ kọkànlá, oşu kejo, ọdún 1840, a di Ijoba Ottoman, èyí tí a ti şàpepepe rẹ̀ gégé bí afẹ́fẹ́ mērin tí a tú sílẹ̀ fún ọdún ọ̀dúnrún mēta, mọkàn-dín-lógórin, àti ọjọ̀ mēşédógún; tàbí gégé bí itumọ̀ Jehoahaz şe jẹ̀, “a mú wọn.” Ní àkókò kan nàà, a fi Eliakim jẹ̀ ọba, a sì yí orúko rẹ̀ padà sí Jehoiakim, èyí tí ó tùmò sí “Olórún yòò dide.” Lẹyin Jehoiakim ni ọmọ rẹ̀ Jehoiachin tẹ̀ lé e, ẹnì tí ó ní orúko mēta nínú Ìwé Mímọ̀.

Orúko Jehoiakini tùmò sí “Olúwa yòò gbé kalẹ̀, yòò sì fi múlẹ̀.” Ọun ni ọmọ Jehoiakimu, ó sì jẹ̀ ààmì dídé àngẹli kejì ní igbà irúwé ọdún 1844, gégé bí Olórún şe “gbé kalẹ̀, tí ó sì fi múlẹ̀” iwo tuntun, tòótó, ti Pürótésítànti. A fi agbára fún iránti àngẹli kejì nípasẹ̀ iránti Igbe Àárín Ọru, Jeconiah àti Coniah sì tùmò sí “Olórún yòò fi múlẹ̀.” Àwọn orúko mētẹ̀tẹ̀ta nàà, tí okoşkan wọn ní itumọ̀ kan nàà, dúró fún işọkan Igbe Àárín Ọru pẹ̀lú iránti àngẹli kejì. Nínú itújáde ikeyin ti Èmí Mímọ̀ nígbà Igbe Nlá ni a fi èdidì di àwọn ọgórún-ún kan àti mērinlélógójì egbèrún nàà. Ìdidì àwọn ọgórún-ún kan àti mērinlélógójì egbèrún nàà ni a şàpepepe rẹ̀ nínú Igbe Àárín Ọru ti işipopada Millerite, Jehoiakini, ẹnì tí a tún n pè ní Jeconiah àti Coniah, sì jẹ̀ ààmì ididì nàà.

“Bí mo ti wà láàyè,” ni Olúwa wí, “bí ó tilẹ̀ jẹ̀ pé Kónáyà ọmọ Jóiákímù ọba Júda ni òrúka àmì lóri ọwọ̀ ọtún mi, síbẹ̀ èmi yòò fà ọ kúrò níbẹ̀; èmi yòò sì fi ọ lé ọwọ̀ àwọn tí n wà ẹmí rẹ̀, àti lé

owó àwọn tí ojú wọn n bà ó, àní lé owó Nebukadinesári oba Bábílónì, àti lé owó àwọn ará Kálídià. Èmi yóò sì lé iwọ àti iyá tí ó bí ọ sí orílẹ̀-èdè miiran, níbi tí a kò ti bí yín; ibè ni ẹ ó sì kú. Sùgbón sí ilẹ̀ náà tí wọn n hára gágà láti padà sí, ibè ni wọn kì yóò padà sí. Sé ọkúnrin yí Kónáyà jẹ òrìṣà tí a kẹgàn, tí a fọ? Sé ohun èlò ni nínú èyí tí kò sí ifẹ́kúfẹ́? Èṣe tí a fi lé e jáde, òun àti irú-omọ rẹ, tí a sì sọ wọn sínú ilẹ̀ tí wọn kò mò? Ilẹ̀ ayé, ilẹ̀ ayé, ilẹ̀ ayé, gbọ ọ̀rò Olúwa.” Jeremiah 22:24–29.

Jehoiachin, Jeconiah àti Coniah n sojú àkókò ididì, nígbà tí a bá darapò mò angeli kejì pẹ̀lú ihinrere Èkún Aárín Òru. Ó n sojú àkókò ididì ti àwọn aṣiwèrè. Oba búburú náà n sojú àwọn tí wọn jẹ wúndiá Laodicea aṣiwèrè, tí ní àkókò ididì, a ti yàn wọn sílẹ̀ láti gba àmì ẹranko náà, bí a ti n tu wọn jáde kúrò ní ẹnu Olúwa tí tí láé.

Òrúka àmì tí ó wà lórí owó ọ̀tún Ọ̀lọ̀run ni èdidi Rẹ̀, àti àwọn tí a bù jáde kúrò ní ẹnu Olúwa nígbà ididì ọgórùn-ún m̀erínlélógójì egbèrún ni a fi wé Sírúbabé̀li ní iyàtò, ọkúnrin náà tí ó ní ọ̀jẹ̀ iwọn “ìgbà méje” ní owó rẹ̀.

Sọ fún Serubabé̀li, gomina Juda, pé, Èmi yóò mi àwọn ọ̀run àti ayé; èmi yóò sì bì itẹ̀ àwọn ijọba subú, èmi yóò sì run agbára àwọn ijọba àwọn orílẹ̀-èdè; èmi yóò sì bì àwọn kẹkẹ̀-ogun subú, àti àwọn tí n gun inú wọn; àwọn ẹ̀ṣin àti àwọn ẹ̀ṣin wọn yóò sì subú, olúkúlùkù nípa idà arákúnrin rẹ̀. Ní ojò náà, ni Oluwa àwọn omọ-ogun wí, èmi yóò mú ọ, iwọ Serubabé̀li, iránṣe mi, omọ Ẹalitieli, ni Oluwa wí, èmi yóò sì sọ ọ di bí ọ̀rúka àmì: nítorí mo ti yàn ọ, ni Oluwa àwọn omọ-ogun wí. Haggai 2:21–23.

“Òkúta ikòsẹ̀” tí í ẹ̀ “ìgbà méje” ni “òkùn iwọn” nínú owó Serubabé̀li, a sì sàfihàn rẹ̀ gégé bí “àmì-idi” tí Ọ̀lọ̀run n ló láti fi èdidi mò ọgórùn-ún kan àti m̀erínlélógójì egbèrún. Àmì-idi náà, tabí “àmì” náà, ni a fi lé àwọn tí n “kẹ̀dùn, tí wọn sì n kẹ̀” nítorí àwọn iríra tí a n ẹ̀ ní Jerusalemu. Kíkẹ̀dùn àti kíkẹ̀ náà ni n tọka sí iríra àwọn tí a fi èdidi mò, kíkẹ̀dùn àti kíkẹ̀ náà sì ni àpẹ̀rẹ̀ idáhùn inú wọn sí imúlòògbùn “ìgbà méje.” Ó jẹ̀ ijẹ́wọ̀ ẹ̀ṣè wọn àti ẹ̀ṣè àwọn baba wọn. Ó jẹ̀ ijẹ́wọ̀ pé wọn kò tii máa bá Ọ̀lọ̀run rìn, àti pé Ọ̀lọ̀run kò sì tii máa bá wọn rìn láti igbà idásíyà July 18, 2020. Òun ni idánwò tí a kùnà nínú rẹ̀ ní 1863, ní àkókò tí Filadelfia n yí padà sí Laodikea. Ó sàpẹ̀rẹ̀ àkókò náà nígbà tí àwọn tí Koniah dúró fún fi jẹ̀ idásilẹ̀ tí tí láé gégé bí àwọn wúndiá Laodikea aṣiwèrè, àti àwọn tí Serubabé̀li dúró fún fi jẹ̀ idásilẹ̀ tí tí láé gégé bí àwọn wúndiá Filadelfia ọ̀lọ̀gbón.

Jehóyákini ni Sédékia tẹ̀lé, ẹni tí ó jẹ̀ ẹni ikeyin nínú àwọn oba méje náà. Gégé bí Manásè ẹ̀ dúró fún ọ̀dún 1798, àti “àkókò ọ̀pin,” bẹ̀ ẹni Sédékia gbọ̀dọ̀ dúró fún October 22, 1844, nígbà tí iran náà yóò “sọ̀rò, kì yóò sì purò”. Sédékia jẹ̀ orúkọ tí a ẹ̀ láti inú ipapò ọ̀rò Héberù méjì. Ọkan nínú àwọn ọ̀rò náà ni “Jehófà”, a sì so ó pò mò ọ̀rò tí a tùmò nínú Daniel chapter eight, and verse fourteen gégé bí “mímó”. Itumò Sédékia ni iwènùmò tẹ̀npili Ọ̀lọ̀run, èyí tí ó bẹ̀rẹ̀ ní October 22, 1844.

Àwọn oba méje ikeyin Júda dúró gégé bí àpẹ̀rẹ̀ itàn ilọ̀síwájú láti ọ̀dún 1798 tí tí dé October 22, 1844. Jehoiakim ni ààmì August 11, 1840, èyí tí ó sì tún dúró fún September 11, 2001. Ó jẹ̀ ààmì ifúnnilára iṣè àṣẹ̀ngẹ̀lì àkókò, a sì sàfihàn rẹ̀ ní ẹ̀ṣè àkókò ti orí kin-in-ní iwé Danieli. Nítorí náà, àyè àti àkópò-ọ̀rò orí kin-in-ní iwé Danieli ni ifúnnilára iṣè àṣẹ̀ngẹ̀lì àkókò, gégé bí a ti sojú rẹ̀ nínú orí kẹwáà iwé Ifihàn. Nínú orí kẹwáà iwé Ifihàn, Kristi sọkalẹ̀ pẹ̀lú iwé kékeré kan ní owó Rẹ̀, èyí

tí a pàṣẹ fún Johanu láti jẹ. Ìdí nìyí tí ìdánwò àkókó nínú ìwé Danieli fi ní í ṣe pèlú jíjẹ.

A ó máa tèsíwájú pèlú àwọn kókó-ọ̀rò wònyí nínú àpilẹ̀kọ tó kàn.

Ó sì wí fún mi pé, Omọ èniyàn, mú kí inú ẹ jẹ, kí o sì fi àkájọ ìwé yìí tí mo fi fún ọ kún ìfun ẹ.
Nígbà náà ni mo jẹ ẹ; ó sì dùn nínú ẹnu mi bí oyin. Hesekieli 3:3.